

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(dále BP)

Jméno a příjmení studenta: **Barbora Švarcbachová**

Název bakalářské práce: **Pěstounská péče na přechodnou dobu**

Název školy: **Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta**

Jméno a příjmení oponenta BP: **Mgr. Hana Vitnerová**

Studentka se rozhodla věnovat problematice pěstounské péče na přechodnou dobu (dále PPPD) v České republice, což je oblast velmi potřebná k dalšímu prozkoumání. Jako cíl si stanovila popsat PPPD komplexně s ohledem na všechny aspekty, které PPPD zahrnuje. Zkušenosti pěstounů se rozhodla analyzovat v praktické části.

Vybrané téma bakalářské práce je v dnešní době velmi aktuální, a to i s ohledem na snahu státu, aby bylo co nejméně nezletilých umístěných v ústavním zařízení. Ústavní výchova je pojímána jako institut dočasný, mělo by se jednat o výjimečné opatření. Ústavní výchovu lze nařídít nejdéle na dobu tří let (opakovaně).

Studentka dělí práci na teoretickou a praktickou. Kapitoly jsou srozumitelně strukturované a vykazují logickou souvislost s hlavním tématem. Používání odborné terminologie a definic je na dobré úrovni. Hlavní kapitoly jsou v úvodu komentované, čtenář se v nich může dozvědět, o čem pojednávají a jakou mají souvislost s hlavním tématem. Tento způsob přispívá k přehlednosti práce.

V kapitole „Úvod“ je vysvětlen záměr práce, důvod výběru, obavy související s PPPD. Následující kapitoly jsou věnovány právním aspektům pěstounské péče se zaměřením na PPPD. Studentka komparuje různé definice, převážně českých autorů, nicméně v textu se objevují i odkazy na zahraniční odborníky. Studentka se poté blíže věnuje otázce pěstounů, kritériím týkajících se zařazení dítěte do PPPD a průběhem PPPD.

Druhá část bakalářské práce je věnována výzkumu, jsou zpracovány čtyři případové studie. Za cíl výzkumu si studentka vzala propojení teorie s praxí prostřednictvím konkrétních zkušeností pěstounů, kdy jedna oblast výzkumu je zaměřená na spolupráci institucí a pěstouna a druhá oblast na zkušenost pěstouna s výchovou a péčí o děti svěřené do PPPD.

V celé bakalářské práci se však vyskytují určité nepřesnosti, což nepřispívá k preciznosti práce. Pro příklad uvádím, nesrovnalostí je však více:

- Strana 15 - odstavec čtvrtý a sedmý je téměř shodný.
- Strana 21 – odstavec třetí – zabývá se financováním z příspěvku na výkon PP (pěstounské péče). Zde je nutno upřesnit, že státní příspěvek na výkon PP, pokud provázení zajišťuje OSPOD, lze použít i na terapeutické služby pro

pěstouny a děti v pěstounské péči, a to nejméně 1x za 6 měsíců, podmínkou je, že terapie se musí týkat problémů souvisejících s problematikou biologické rodiny. Např. městské části v Praze obvykle nemají svého terapeuta, služby se objednávají, jsou hrazeny ze státního příspěvku.

- Strana 22 - v odstavci druhém je uvedeno „*Hlavním přínosem PPPD je navázání rané citové vazby nejenom k matce, ale k celé rodině...*“ – předpokládám, že jde o písarskou chybu (navázání vazby k matce, když se jedná o PPPD).
- Strana 27 – kapitola se zabývá předpoklady pro výkon PPPD. Zde vystává otázka, z jakého zdroje, případně z jaké metodiky studentka čerpala, když např. píše, že „*u pěstounské rodiny je akceptován maximálně jedenkrát rozvedený pár nebo jednotlivec...samožadatel by v danou chvíli neměl hledat nový partnerský vztah...*“ Není mi známo, že by tato pravidla byla někde stanovena.
- Strana 35 - u odstavce druhého není zřejmé, co chtěla studentka říci („*.....kdy by pěstoun ve věku „babiček“ a „dědečků“ pečoval o děti ve věku od šesti let a nenastalo by v takovém případě k traumatům z přerušení vazby, protože by udržovali i nadále kontakt s dětmi...*“).
- Strana 44 – v kapitole kontakt dítěte s původní či budoucí rodinou je psáno, že *v rámci průběhu PPPD „má pěstoun povinnost zprostředkovat komunikaci s původní rodinou...“* Ve skutečnosti má pěstoun povinnost umožnit kontakt, nikoliv zprostředkovat, to činí OSPOD za pomoci doprovázející organizace.
- Strana 53 – ve třetím odstavci je uvedeno, že „*pobyt dětí přes noc u původních rodičů není v PPPD možný*“. Doporučovala bych raději použít termín „*biologických rodičů*“. Přespání je však možné, opět vystává otázka zdroje, ze kterého studentka čerpala.

V závěru výzkumu studentka konstatuje, že se jí nepodařilo získat více kontaktů, myšleno pro širší výzkum. Je škoda, že sami pěstouni nechtěli své zkušenosti sdílet. Pokud další pěstouni řešili závažnější problémy s dětmi, na rozhovor neměli čas, toto lze pochopit. Je však překvapivé, že tři respondenti vzali svůj souhlas se zveřejněním jejich zkušenosti zpět, protože se obávali, že by mohlo dojít ke snadné identifikaci jejich dětí, které měli svěřené do péče. Respondenti jsou však anonymní. Domnívám se, že malé množství respondentů je práci na škodu. Studentce se však i tak podařilo na výzkumné otázky odpovědět.

S vyvozujícími výsledky u první výzkumné otázky lze souhlasit. V jednom případě respondentka měla špatnou zkušenost s úřady, sděluje, že komunikace nefungovala. Přisuzuje to tomu, že je samozivitelkou a tak není ideálním žadatelem. Studentka sděluje, že v praxi se ukázalo, že s tímto mají zkušenosti další samozivitelé. V jaké praxi, kde se toto ukázalo, však dále nevysvětluje.

Lze i diskutovat se sdělením, že lepší informovanost soudců o jejich roli v procesu předávání dětí zpět do biologické rodiny by vedla ke zkrácení doby. Z práce však nevyplývá, jak studentka došla k závěru, že by soudci byli špatně či málo informováni o institutu PPPD.

U druhé výzkumné otázky lze polemizovat, zda skutečně nejpodobnější zkušenosti mají respondenti s péčí o novorozence proto, že péče o novorozence se neliší a děti vyžadují stejnou péči, jak vyhodnocuje studentka. Pokud bychom vzali péči o

novorozence drogově závislé matky, zkušenosti a výzkum naopak říká, že péče o tyto děti je výrazně náročnější než u matek, které se s tímto problémem nepotýkají.

Dle studentky odlišné zkušenosti měli respondenti až tehdy, kdy se starali o starší děti. Avšak zde je vzápětí uvedeno, že důvodem mělo být i to, zda mělo dítě abstinenční příznaky (ty však má novorozenec). Studentka sděluje, že oprávněně klade péče o takové děti na pěstouny vyšší nároky. Ale tímto tvrzením si odporuje se sdělením, že péče o novorozence se neliší. S ostatními závěry studentky týkající se druhé výzkumné otázky lze souhlasit.

V závěru BP studentka uvádí, že cílem bakalářské práce bylo popsat PPPD komplexně s ohledem na všechny aspekty, které PPPD zahrnuje. Tento cíl byl v podstatě naplněn. Dále studentka uvádí, že cílem výzkumu bylo propojit teorii s praxí prostřednictvím konkrétních zkušeností pěstounů. Tohoto cíle bylo dosaženo. Studentka uvádí, že téma PPPD je v literatuře prozatím málo zpracováno s ohledem na zkušenosti českých pěstounů s tímto typem péče. Se sdělením je třeba souhlasit, výzkumy v této oblasti budou i nadále potřebné.

V bakalářské práci se vyskytuje více nepřesností, nelze vypisovat všechny. Je třeba však ocenit snahu o uchopení daného tématu. Celkově je možno bakalářskou práci hodnotit jako lepší průměr.

Bakalářskou práci **doporučuji** k obhajobě

Předloženou bakalářskou práci hodnotím: **C**

Otázky k obhajobě:

1. Jaký máte názor na četnost kontaktů dítěte, které se nachází v PPPD, s biologickým rodičem? Jste seznámena s „Doporučením zástupkyně veřejného ochránce práv ke kontaktům dítěte v pěstounské péči nejen s rodiči“ (sp.zn. 6985/2020/VOP/PŠ, čj. KVOP-51806/2020) ze dne 18.12.2020?
2. Na straně 12 BP (obdobně na straně 34) uvádíte, že pěstouni jsou dítětem často oslovováni „maminkou“ a „tatínkem“. Co si o tom myslíte, jaký je Váš názor na oslovování pěstounů dětmi v PPPD?
3. Na straně 12 BP uvádíte, že byl ve sněmovně podán návrh, aby společnými pěstouny mohly být i homosexuální páry. Jaký je Váš názor na tuto problematiku?
4. Na straně 27 BP je kapitola zaměřená na předpoklady pro výkon PPPD. Z jakého zdroje jste čerpala?
5. Na straně 53 uvádíte, že pobyt dětí přes noc u původních rodičů není v PPPD možný. Prosím o sdělení, kde jste k uvedené informaci přišla a o Vaši úvahu, jaké řešení byste v této konkrétní situaci ohledně kontaktu otce a jeho dcery navrhovala.

v Praze dne 2.6.2021


Mgr. Hana Vitnerová

